

Lietuvos Respublikos
Teisingumo ministerijai

Kęstutis Račkaitis
Žaliakalnio romuvos vaidila

2019-05-05

PRAŠYMAS

Dękoju Jums už atsakymą 2019-03-14 Nr. (8.3.44)-7R-1621 į mano 2019-01-16 pakartotinį prašymą. Savo atsakyme Jūs pakartotinai tvirtinate neniekinantys ir neiškreipiantys žinių apie mūsų bendruomenę, talpindami ją į „*pagonių*“ skyrių Teisingumo ministerijos tinklapyje skelbiamame¹ Religinių bendruomenių ir bendrijų žinyne (toliau žinynas). Pakartotinai tvirtinate, kad žinyne pateikta medžiaga neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Taip pat, tvirtinate, kad negalite paaiškinti, kodėl atsisakote lietuvių dvasinės raiškos tęstinio įvardinimo, nes sąvoka „*lietuvių dvasinė raiška*“ nėra naudojama nei žinyne, nei Teisingumo ministerijos raštuose.

Prieš išdęstydamas šio prašymo turinį noręčiau pateikti kai kurias santrumpas.

Santrumpos

- Atsakymai – Teisingumo ministerijos Žaliakalnio romuvai atsiųsti atsakymai:
 - 2018-06-01 Nr. (8.3.44) 7R-3710 į 2018-05-10 prašymą;
 - 2018-07-11 Nr. (8.3.44) 7R-4599 į 2018-06-05 prašymą;
 - 2018-10-12 Nr. (8.3.44) 7R-6688 į 2018-08-14 prašymą;
 - 2018-11-15 Nr. (8.3.44.)-7R-7496 į 2018-10-21 prašymą;
 - 2018-12-27 Nr. (8.3.44.)-7R-8343 į 2018-11-21 prašymą;
 - 2019-03-14 Nr. (8.3.44.)-7R-1621 į 2019-01-16.
- Atsakymas – Teisingumo ministerijos atsiųstas atsakymas 2019-03-14 Nr. (8.3.44.)-7R-1621 į 2019-01-16.
- EŽTT apžvalga – Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos religijos laisvės tema apžvalga².
- Konstitucija – Lietuvos Respublikos Konstitucija.
- Konvencija – Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.
- LRRBBĮ – Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymas.
- Prašymai – Žaliakalnio romuvos siųsti, Teisingumo ministerijai skirti prašymai datuoti 2018-05-10, 2018-06-05, 2018-08-14, 2018-10-21, 2018-11-21, 2019-01-16.
- Romuva – Senovės baltų religinė bendrija Romuva.
- TM – Teisingumo ministerija.
- Žinynas – Teisingumo ministerijos tinklapyje skelbiamas Religinių bendruomenių ir bendrijų žinynas.
- ŽR – Žaliakalnio romuva.

¹ Deja, šiuo metu jau nebeskelbiamame Religinių bendruomenių ir bendrijų žinyne

² <http://rv-atstovas-eztt.lt/uploads/EZTT%20praktikos%20religijos%20tema%20apzvalga.pdf>

Vartoja neįžeidžiančiai

Savo atsakyme Jūs teigiate, kad žodį „pagonys“ Jūs vartojate neįžeidžiančiai. Norėčiau priminti, kad ši Jūsų mintis buvo jau kartą išsakyta ir jau parodytas jos nepakankamumas³ atmetant Žaliakalnio romuvos prašymus. Nuolatinis vienos minties kartojimas neįrodo jos teisingumo. Mokslininkai tokią laikyseną pokalbyje vadina „*proof by repeated assertion*“ ir laiko neformalios logikos klaida. Būčiau labai dėkingas, jei nebekartotumėte jau seniau atsakytų minčių. Žodį „pagonys“ laiko niekinančiu Jūsų pateiktas mokslinis vadovėlis (Modern Paganism in World Cultures, red. Michael F. Strimbska. Santa Barbara: ABC Clio, 2005, p. 1-13), kuriuo sakėte vadovaujatės.

Žodis „pagonys“ yra daugiau ideologinė, nei mokslinė, sąvoka. Tai patvirtina net mokslinis šios sąvokos apibrėžimas. Religijotyros ar mitologijos geriausieji mokslininkai supranta šios sąvokos ideologinę potekstę, todėl apie tai atskirai nurodo savo moksliniuose darbuose. Paprastiems žmonėms bene aiškiausiai mintį išdėstė humanitarinių mokslų daktaras Dainius Razauskas. Į užduotą klausimą apie pagoniškus Kalėdų laikotarpio papročius jis atsakė taip:

„Pirma, sąvoka „pagonybė“ yra ideologema, „pagonybės“ pasaulyje niekuomet nėra buvę. Antai bolševikai lietuvius pravardžiavo smulkiaburžuaziniais nacionalistais, bet kai griuvo Sovietų Sąjunga, tai ir tokios sąvokos neliko nė kvapo. Panašiai „pagonybė“ yra krikščionybės šešėlis, projekcija, kitiems primetamas atpirkimo ožys. Objektyviai tokio reiškimo kaip „pagonybė“ nėra. Antra, visi papročiai krikščionybės yra perimti iš ankstesnių religijų, be išimties – tik pervardinti ir aplipinti bibliniais vaizdiniais.“⁴

Prašau atkreipti dėmesį, kad vienas žymiausių Lietuvos mitologų, humanitarinių mokslų daktaras Dainius Razauskas, kurio darbai yra glaudžiai susiję su lietuvių dvasinio pasaulio suvokimu, sako, kad „pagonybės“ pasaulyje niekuomet nėra buvę, kad žodis „pagonybė“ yra ideologema. O tai reiškia, kad jūsų įstaiga, savo dokumentuose vartodama šią ideologemą, užsiima ne žinių ar duomenų kaupimu, o kažkam naudingos ideologijos platinimu. Manau, kad tai prieštarauja jūsų ministerijos darbo nuostatomis.

Romuva save pristato kaip pagonišką judėjimą ir skelbiasi išpažįstanti baltų religiją. Tai yra Romuvos reikalas, nes toks yra Romuvos vadovybės pasaulio suvokimas ir tai pateisina žinyne esančio „Pagonių“ skyriaus buvimą. Tuo tarpu, Žaliakalnio romuva nesieja savęs su šia ideologema. Žaliakalnio romuva neskelbia savęs nei pagonių religijos išpažinėja, nei baltų religijos išpažinėja, nei kokios kitos religijos išpažinėja. Žaliakalnio romuva užsiima iš protėvių paveldėta lietuvių dvasine raiška, moko protėvių perduotos lietuvių pasaulėžiūros, bei aiškina senąją lietuvių pasaulėvoką.

Teisingumo ministerija kaupdama savo duomenis turėtų atkreipti dėmesį į religinių bendruomenių ypatumus ir nebrukti jų į kažkokius ideologizuotus rėmus. EŽTT apžvalgoje 37-toje dalyje rašoma (paryškinta mano):

*Neskaitant labai išskirtinų atvejų, **teisė į religijos laisvę, užtikrinama pagal Konvenciją, nesuteikia Valstybei diskrecijos spręsti, ar religiniai įsitikinimai ar būdai tuos įsitikinimus išreikšti yra teisėti.***

Tai reiškia, kad valstybė, kaupdama duomenis apie religines bendruomenes, privalo vadovautis pirmiausia religinės bendruomenės pateiktais duomenimis, o ne asmenų, nesusijusių su religine bendruomene nuomonėmis.

³ Žiūrėkite TM atsakymą (8.3.44) 7R-6688 ir ŽR 2018-10-21 prašymą

⁴ Straipsnis internete „D. Razauskas: Seneli Gintautai, apgink mūsų tautą!“ <http://alkas.lt/2018/12/31/d-razauskas-seneli-gintautai-apgink-musu-tauta/>

Dėl žodžių „lietuvių dvasinė raiška“

Jūsų atsakyme nurodyta, kad Teisingumo ministerija nevartoja „lietuvių dvasinės raiškos“ sąvokos. Norėčiau pabrėžti, kad „lietuvių dvasinė raiška“ ir nėra sąvoka. Tai yra trys lietuviški žodžiai ir kiekvienas iš jų, bei visų jų visuma turi labai aiškia prasmę, todėl šis žodžių junginys labiau tiktų kažkurios sąvokos (pavyzdžiui, „religijos“) aiškinimui. Lietuvos Respublikoje valstybinė kalba yra lietuvių kalba ir todėl valstybinės įstaigos, atsakydamos į lietuviškai surašytus raštus, privalo suprasti, ko yra prašomos ir per prievartą nebrukti tarptautinių, net tarp mokslininkų nevienodai suvokiamų sąvokų, tokių kaip „religija“⁵.

Valstybinės įstaigos tarnautojai, dirbantys su dvasine veikla užsiimančiomis bendruomenėmis, privalėtų turėti bent pradines religijotyros mokslo žinias ir žinoti, kad negalima taikyti senųjų tautų dvasinei raiškai tų pačių sąvokų, kurios yra taikomos didžiosioms religijoms, kad

„kai kurios tradicijos save aptaria sąvokomis, neturinčiomis nieko bendra su mūsų paveldėta religio vartosena“⁶.

Šis mokslininkų pastebėjimas sietinas su religijos, kaip reiškinio, platumu:

„Religija nėra nusakoma vienu žodžiu ar keliomis sąvokomis; ji taip susipynusi su kultūros dariniais, visuomenės sąranga, istorija, kad religijų gana sunku abstrahuoti iš aplinkos, kurioje ji gyvuoja ir pateikti „gryną“ jos pavidalą. Juolab, kad religija – gyvas ar kadaise gyvavęs organizmas, ir jį „preparuoti“, „sustabdžius“ laiką ir išėmus iš konteksto – pavojinga, nedora, galu gale – neteisinga“.⁷

Jeigu lietuvių dvasinę raišką būtume priversti nusakyti tik tam tikromis Teisingumo ministerijai priimtinomis sąvokomis, tai protėvių puoselėtai pasaulėvokai iškiltų pavojus būti iškreiptai. Todėl religijotyros moksle labai atsargiai vertinamos visos sąvokos:

Svarbiausia čia ne paties vertimo sunkumai, o religinės kalbos specifika. Nėra sudėtinga į kitą kalbą išversti instrukciją, turint medicininių ir techninių terminų žodyną – terminai turi aiškius atitikmenis. Net sudėtingą filosofinę knygą nėra taip sunku išversti, nes filosofijos istorijoje yra susiformavęs tam tikras filosofinių sąvokų žodynas. Religijų atveju yra kitaip – tiek kiekvienos jų istorijos, tiek žodynai paprastai būna visiškai atskiri. <...> visiškai beprasmiška mėginti kokiomis nors sutartinėmis sąvokomis aprėpti visų ar daugelio religijų reiškinius.“⁸

Teisingumo ministerijos noras vartoti „religijos“ sąvoką turėtų būti neįpareigojantis, nes ši sąvoka į Lietuvą atėjo per kraują ir atspindi didžiųjų religijų pasaulėvoką. Jei lietuvių dvasinę raišką puoselėjantys judėjimai save pristatytų per šią sąvoką, tuomet žmogaus sąmonei būtų siunčiamas klaidingas dieviško pasaulio suvokimas⁹. Dieviškas pasaulis lietuviams gali būti nusakytas grynai lietuviškais žodžiais ir tai yra tiesiausias

⁵ Humanitarinių mokslų daktaras Gintaras Beresnevičius 61 puslapių apimtyje (nuo 9 iki 71 puslapio) aptarė žodžio religija neapibrėžtumą bei nepakankamumą vadovėlyje „Religijotyros įvadas“; ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997

⁶ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (10 psl.)

⁷ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (12 psl.)

⁸ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (20 psl.)

⁹ Pavyzdžiui, viena iš žodžio **religio** reikšmių yra *susaistymas*. Lietuvoje didžiosios religijos būtent ir saisto žmogų su jų išpažįstamu dievu ar dievais, bei įpareigoja žmones laikytis tos bažnyčios įstatymų. Tuo tarpu lietuviams iš protėvių paveldėta išmintis neliepia per prievartą kišti savų dievų. Kai į Žaliakalnio romuvą kreipiasi krikščionis, tuomet aš, kaip Žaliakalnio romuvos vaidila, nekeliu sau užduoties patraukti žmogų į savo tikėjimą. Pirmoji mano užduotis yra išsiaiškinti kokia yra žmogaus pasaulėžiūra ir pasaulėvoką. Taip pat, labai svarbu nustatyti, kokiam dieviškame pasaulyje gyvena jo sąmonei ir užsąmonei (apie užsąmonę daugiau galima paskaityti Dainiaus Razausko ir Karlo Gustavo Jungo darbuose). Tik matydamas tokį pilną vaizdą, aš galiu, kaip dvasininkas, padėti žmogui atrasti dievišką

kelias į dieviško pasaulio suvokimą. Vartojant svetimžodžius, tokius kaip „religija“, „mišios“, „liturgija“, „penitentas“, „vyskupas“, „komunija“, „amen“ ir t. t. žmogaus sąmonė yra panardinama į neaiškių sąvokų jūrą, kurioje nuskęsta bet koks protėvių dieviško pasaulio suvokimas. Todėl Žaliakalnio romuva vengia lietuvių dvasinę raišką įvardinti kaip religiją, nors ir suvokia, kad vykdoma veikla atitinka religinėms bendruomenėms būdingą veiklą.

Reiktų dar pridurti, kad taip elgiasi ne tik Žaliakalnio romuva ir tai pastebėjo ne tik mokslininkai. EŽTT apžvalgoje 1-ame skyriuje, kur aptariama teisės į religijos laisvę apimtis, 9-toje dalyje rašoma:

Nors Konvencijos 9 straipsnis susijęs konkrečiai su religijos laisve, šia nuostata teikiama apsauga yra daug platesnė ir taikoma visiems asmeniniams, politiniams, filosofiniams, moraliniams, ir be abejojimo – religiniams įsitikinimams.

To pačio dokumento 11-toje dalyje rašoma:

Religiniais įsitikinimais negalima laikyti tik „pagrindinių“ religijų įsitikinimų.

O tai reiškia, kad Konvencijos nuostatos taikomos ir lietuvių dvasinę raišką puoselėjantiems judėjimams. Todėl Teisingumo ministerija neturėtų dvasinėms bendruomenėms primetinėti savųjų sąvokų ir į lietuviškai užrašytus klausimus atsakyti nenuvedant kalbos į neva nenaudojamas sąvokas.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą medžiagą, pakartotinai prašau Teisingumo ministerijos atsakyti kodėl, atsisakydama savo žinyne sukurti „Lietuvių“ skyrių, Teisingumo ministerija neatsižvelgia į tokio mūsų raiškos įvardinimo tęstinumą, aprašytą 2018 m. rugpjūčio 14 dienos prašymo 7-tame skyriuje.

Nešališkumo (neutralumo) reikalavimas

Teisingumo ministerija, atsisakydama Žaliakalnio romuvai žinyne sukurti „Lietuvių“ religijos skyrių galimai pažeidžia valstybės neutralumo reikalavimus išdėstytus tiek Konstitucijoje, tiek LRRBBJ. Iš Teisingumo ministerijos atsakymų į prašymus matomas noras Žaliakalnio romuvą palikti „Pagonių“ skyriuje, arba, jei jau sukurti naują skyrių, tai suteikti tam skyriui kitokį, tik ne „Lietuvių“ pavadinimą. Kadangi Teisingumo ministerijos atsakymuose ne kartą buvo pabrėžta, kad atsisakymas Žaliakalnio romuvą talpinti į „Lietuvių“ skyrių yra paremtas moksliniais duomenimis, norėčiau paprašyti nurodyti tuos mokslininkus ir jų darbus, kurie įvertino kokia yra Žaliakalnio romuvos skleidžiama pasaulėžiūra ir pasaulėvoka. Kurie moksliniai darbai aptarė Žaliakalnio romuvos minties apie Dievą sklaidą? Jei tokių darbų nėra, tai gal Teisingumo ministerija gali nurodyti mokslininkus ir jų darbus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai lygina Žaliakalnio romuvą su kitais religiniais dariniais? Prašau pavardinti tuos mokslinius darbus, kuriais, jūs sakote, remiatės savo atsakymuose. Atsakydami į šį mano prašymą, maloniai prašau prisiminti ir sekančią mokslinę nuostatą, kuria vadovaujasi religijotyrininkai.

„...neutralumo reikalavimas – nuolatinis religijotyrininko darbo principas, kurio jis turi laikytis, nepaisydamas to, kokia metodologija jis remiasi“.¹⁰

Tikiuosi jūsų nurodyti mokslininkai atitiks šį reikalavimą ir sugebės paneigti mano prašymuose perteiktas profesoriaus, humanitarinių mokslų daktaro Rimanto Balsio, humanitarinių mokslų daktaro Dainiaus

pasaulį. Ir jei tai būtų krikščionis, tuomet savo pareiga laikyčiau aiškinti apie Dievą per Bibliją. Deja, daugeliui lietuvių daug aiškiau, kai apie Dievą aiškinu per lietuviškas pasakas. Ir tai nėra atsitiktinumas.

Reikia pastebėti, kad toks dvasinis pakantumas kitatikiams Lietuvoje yra stebimas nuo neatmenamų laikų, o pirmą sykį dokumentuotas Gedimino laiškuose, kuriuose, beje irgi lietuvių dvasinė raiška vengiama vadinti naudojant *religijos* sąvoką, o LDK gyventojai neverčiami lenktis lietuvių dievams. Vienintelis reikalavimas buvo pakantumas kitaip manančiam.

¹⁰ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (15 psl.)

Razausko ir kitų žymiausių Lietuvos religijotyros ir mitologijos mokslininkų mintis. Jeigu nerasite mokslininkų, kuriais jūs neva remiatės ir/ar kurie galėtų drąsiai atsistoti ir apginti savo teiginius, tuomet Jūsų atsisakymas sukurti „Lietuvių“ skyrių žinyne tampa nepagrįstas. Dar daugiau – toks atsisakymas įgauna ideologinį atspalvį ir yra pagrindo įtarti, kad yra pažeidžiamas Konstitucijoje bei LRRBBJ reikalaujamas valstybės nešališkumas religijų atžvilgiu. Tai nebūtų kažkas keisto, nes kaip patys religijotyryninkai sako:

Kartais jis [spaudimas] toks radikalus bei rigoristinis, kad religijotyra ne tik negali funkcionuoti – ji negali net atsirasti, kaip islamo pasaulyje ar komunistinėse šalyse, kur jos vieta uzurpuoja atitinkamai teologija ar ateizmas.¹¹

Tas pats teiginys savaime galioja ne tik religijotyrai, bet ir valstybės nešališkumui religijų atžvilgiu. Lietuvoje per prievartą įdiegtas krikščioniškas tikėjimas stovi ant tų pačių pagrindų kaip ir islamas. Taip pat, Lietuva ilgą laiką buvo komunistinės šalies dalis, kur buvo pateisinamas tik vienos ateistinės tiesos skelbimas. Būtų keista, jei šie du veiksniai neveiktų mūsų dabartinio gyvenimo. Daugelis mokslininkų vengia apie tai šnekėti, nes, visą savo gyvenimą paskyrę mokslui, neįgauna kitos profesijos ir tampa priklausomi nuo darbo vietos, kuriai skyrė visą savo gyvenimą. Bet kuri neįtikusi valdžiai mintis gali atsilipti jų karjerai ir ne daug kas iš jų nori atsidurti „gatvėje“. Kažką panašaus galima įžvelgti žymaus Lietuvos mitologo Gintaro Beresnevičiaus gyvenime.

Pastaraisiais metais mokslininkai retai naudoja ideologemą „pagonys“. Dažniau naudoja kitą ideologemą „Baltų religija“. „Baltų religijos“ sąvoka atsirado ne per seniausią. Šiuo metu vykdu tyrimą kada ir kaip atsirado ši sąvoka. Išsiaiškinau, kad sąvokos atsiradimas sutapo su partizaninio karo nuslopimu Lietuvoje, tai yra 6-tame 7-tame praeito amžiaus dešimtmetyje. Šiandien, bandant mokslininkų¹², klausti ką reiškia „Baltų religijos“ sąvoka, gaunu moksliskai nepagrįstus atsakymus, tokius kaip

- a) „Baltų religija“ apibrėžia šaltinius, kuriais jie remiasi (*ignoratio elenchi*);
- b) žodis „Baltų“ per pusantro šimto metų yra prigijęs ir įgavęs aiškia prasmę (*non causa pro causa*);
- c) „man atrodo, taip buvo teisinga pavadinti“ (*argumentum ad verecundiam*).

Šis laiškas neskirtas parodyti tokių aiškinimų klaidingumą, todėl skliausteliuose nurodžiau apytikslus klaidingo pagrindimo mokslinius pavadinimus. Reikia pažymėti, kad patys mokslininkai labai nemėgsta šio klausimo ir vengia į jį atsakinėti.

2019 metų sausio 16 dieną išsiunčiau prašymą Etninės kultūros globos tarybai su prašymu surengti mokslinę konferenciją „Baltų religijos“ sąvokos klaidingo vartojimo klausimu. 2019 metų vasario 22 dieną gavau atsakymą, kad Etninės kultūros globos tarybos nuomone, šis klausimas priklauso Valstybinės lietuvių kalbos komisijos kompetencijai (*argumentum ad verecundiam*). 2019 metų kovo 6 dieną Valstybinė lietuvių kalbos komisija atsakė, kad Valstybinė lietuvių kalbos komisija negali aiškinti sąvokų turinio, nes tai yra tų sąvokų sričių specialistų kompetencijos dalykas.

Paklausus vieno religijotyros srities mokslininko apie galimybę surengti mokslinę konferenciją „Baltų religijos“ klaidingo vartojimo klausimu, mokslininkas¹³ nenoriai, bet tiesiai šviesiai atsakė, kad tai yra politinis klausimas, kurį lemia tas, kas yra įtakingas.

Tuo tarpu, Teisingumo ministerija, atsisakydama sukurti „Lietuvių“ skyrių žinyne, netiesiogiai tvirtina mokslininko žodžius, nes riboja bei iškreipia Žaliakalnio romuvos žinių skleidimą. Tokiu būdu, Teisingumo

¹¹ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (17 psl.)

¹² Iš pagarbos mokslininkams ir jų atliktiems darbams jų čia neįvardinsiu, tuo labiau, kad tai yra gana paplitę atsakymai.

¹³ Nors ir galėčiau mokslininką įvardinti, nes žodžiai buvo ištarti viešoje paskaitoje, visgi, vengdamas jam sukelti nereikalingų rūpesčių, prašau patikėti žodžiu. Tą pačią mokslininko išsakytą mintį galima išgirsti ir iš kitų mokslininkų neviešame pokalbyje.

ministerija, nenurodydama mokslininkų, kurie galėtų apginti savo teiginius, ir savarankiškai sprenddama, kas į ką tiki, dalinai prisiima religinės bendruomenės vaidmenį. Tuo tarpu LRRBBJ 7-tame straipsnyje aiškiai pasakyta:

Religinės bendruomenės ir bendrijos nevykdo valstybės funkcijų, o valstybė nevykdo religinių bendruomenių ir bendrijų funkcijų.

Taigi, Teisingumo ministerija neturi teisės spręsti į ką tiki Žaliakalnio romuva ir į kurį skyrių žinyne talpinti Žaliakalnio romuvą, ypač kai tokio sprendimo negali pagrįsti mokslininkų, gebančių ir drįstančių apginti savo mintis, nuomone. Galiausiai, net ir nepriklausomi mokslininkai nėra tie žmonės, kurie gali pateikti galutinį sprendimą šiame klausime, nes

„... studija, skirta, tarkime, sintoizmui, aborigenų religijai ar judaizmui, susilauks šios religijos išpažinėjo pašaipos ar priekaištų – nes tasai neatpažins savo religijos ar tepamatys jos karikatūrą. Egzistuoja du požiūriai į religiją – „iš vidaus“ ir „iš išorės“, religijos išpažinėjo, teologo bei religijotyrininko, stebėtojo požiūriai. Akivaizdu, kad jie skiriasi, ...“¹⁴

Taigi, net ir nepriklausomas mokslininkas, darydamas savo išvadas, nori nenori primes savo pasaulėvaizdį. Toks primestas, bei „pritemptas“ pasaulėvaizdis labai ryškiai matosi žinyno „Pagonių“ skyriaus pavadinime. Esant tokiai padėčiai, reiktų prisiminti religijotyros pagrindus, kur teigiama, kad:

Supratimas – tai ne vien religijotyrininkui keliamas reikalavimas, tai religijotyrinio darbo šerdis...¹⁵

Todėl visiškai nenuostabu, kad geriausiai Lietuvos mitologai bei religijotyrininkai, tokie kaip humanitarinių mokslų daktarai profesorius Rimantas Balsys, Dainius Razauskas, Rolandas Kregždys, filosofas Audrius Beinorius ir kiti, mato lietuvių dvasinės raiškos gyvastį ir niekada nepasakys, kad „lietuvių religija yra praeitis“. Deja, jūsų žinynas neatspindi geriausių mokslininkų minčių.

Taip pat, noriu priminti, kad LRRBBJ 2 skyriuje rašoma:

Kiekvienas žmogus Lietuvos Respublikoje turi teisę laisvai pasirinkti bet kurią religiją arba tikėjimą, taip pat pakeisti savo pasirinkimą ir vienas ar su kitais, privačiai ar viešai ją išpažinti, atlikti religines apeigas, praktikuoti tikėjimą ir mokyti jo.

Ta pati mintis išdėstyta ir Konvencijos 9-tame skyriuje. EŽTT apžvalgoje rašoma (paryškinta mano), kad:

Minties, sąžinės ar religijos laisvė yra pagrindinė teisė, įtvirtinta ne tik Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, bet ir daugelyje kitų nacionalinių, tarptautinių ir europinių instrumentų. Tai yra esminė didelės svarbos teisė.

Jūsų ministerija, talpindama Žaliakalnio romuvą į klaidingą skyrių, arba iš viso išbraukdama Žaliakalnio romuvą iš žinyno, riboja ir iškreipia Žaliakalnio romuvos galimybę skleisti savo įsitikinimus. Tuo tarpu LRRBBJ 2-ame skyriuje aiškiai nurodoma, kad:

Žmogaus laisvė išpažinti ir skleisti religiją arba tikėjimą negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu ir tik tada, kai būtina garantuoti visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ir dorovę, taip pat kitas asmens pagrindines teises ir laisves.

¹⁴ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (19 psl.)

¹⁵ Religijotyros įvadas. Gintaras Beresnevičius. ISBN 9986-590-44-2; Aidai 1997 (24 psl.)

Savo atsakymuose jūs nenurodėte kuo Žaliakalnio romuvos skleidžiamos žinios gali kenkti visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, žmonių sveikatai ir/ar dorovei, ar kitoms pagrindinėms asmens teisėms ir/ar laisvėms. Todėl, Jūs negalite nei tiesioginiais, nei netiesioginiais veiksmais riboti ar iškreipti Žaliakalnio romuvos veiklos ar galimybių. LRRBBJ 2-ame skyriuje, bei konstitucijoje nurodyta, kad Lietuvoje valstybinės religijos nėra ir todėl visoms religijoms turi būti sudarytos lygios galimybės. Jeigu Teisingumo ministerija pradės išskirti vienas ir trinti kitas religines bendruomenes, tuomet vieni asmenys turės daugiau galimybių bei teisių nei kiti ir taip bus pažeistas LRRBBJ įstatymo 3-čio skyriaus dalis, kur rašoma, kad:

Visi asmenys, nepaisant jų išpažįstamos religijos, religinių įsitikinimų ar santykio su religija, įstatymui yra lygūs. Tiesiogiai ar netiesiogiai riboti jų teises ir laisves ar taikyti privilegijas draudžiama.

Pavyzdžiui, jeigu žmogus norės sužinoti apie Lietuvoje vykstančią bahajų ar judėjų religinę veiklą, tai tikėtina, kad vienas iš žinių šaltinių bus jūsų žinynas. Tai yra tikėtinas įvykis, ypač jei žmogus yra mokslininkas ir jam reikia apžvelgti Lietuvoje vieną ar visas išpažįstamas religijas. Nepateikdami duomenų (ar bent jau teisingų duomenų) apie Žaliakalnio romuvą jus pažeidžiate tiek to žmogaus teisę į nešališkus valstybės kaupiamus duomenis, tiek Žaliakalnio romuvos teisę skleisti savo žinias į visuomenę, tiek visuomenės teisę į nešališką, sakykime, to žmogaus ar mokslininko nuomonę apie Žaliakalnio romuvą. Esant tokiai padėčiai nereikėtų stebėtis kai kuriais ankstesniuose prašymuose nurodytais mokslininkų darbais, kur matosi akivaizdžios mokslininkų klaidos vertinant religines visuomenės pažiūras. Pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją¹⁶ (paryškinta mano):

valstybei draudžiama kištis į bažnyčių vidaus organizavimą¹⁷, o nustatyti religinės bendruomenės religinį priklausymą turi tik aukščiausios dvasinės institucijos, o ne valstybė¹⁸.

Lietuvių dvasinę raišką atspindinčios aukščiausios dvasinės institucijos nėra. Kadangi šiai dienai nėra pateiktas nei vienas mokslinis darbas, įvertinantis Žaliakalnio romuvos religinį priklausymą, o į pačios Žaliakalnio romuvos prašymus yra atsakoma neigiamai, tai išeina, kad Teisingumo ministerija savavališkai nustatė Žaliakalnio romuvos religinį priklausymą. Toks veiksmas prieštarauja jau minėtam LRRBBJ 7-tam straipsniui, kur aiškiai pasakyta, kad valstybė nevykdo religinių bendruomenių ir bendrijų funkcijų.

Kas sprendžia

Jūsų atsakymai paprastai yra pasirašomi vieno asmens. Per visą susirašinėjimą šeši gautus atsakymus pasirašė tik du asmenys. Žinau, kad į susirašinėjimą yra įtrauktas dar ir Donatas Glodenis. Prašau išvardinti visus asmenis, įtrauktus į sprendimų priėmimą dėl Žaliakalnio romuvos prašymų. Taip pat, būsiu dėkingas, jei nurodysite jų išsilavinimo lygį religijotyros, mitologijos ir etnologijos srityse. Taip pat, būtų įdomu sužinoti kokią religiją šie asmenys išpažįsta. Kaip suprantate, šie asmenys Žaliakalnio romuvai pateikia atsakymus valstybės vardu. Prašomi duomenys leistų nustatyti ar valstybė tikrai nešališkai vertina Žaliakalnio romuvos prašymus.

Dėl įrašų žinyne kaitaliojimo, trynimo ir viso žinyno panaikinimo

Žaliakalnio romuva susikūrė 2014 metų lapkričio 14 dieną. Į Romuvą buvo priimta 2014 lapkričio 23-čią dieną. 2016-tų metų vasario 25 dieną išsiunčiau Teisingumo ministerijos darbuotojui Donatui Glodeniui

¹⁶ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=196511&doclang=LT&mode=lst>

¹⁷ 2010 m. rugsėjo 16 d. EŽTT sprendimo *Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) ir kt. prieš Bulgariją*, CE:ECHR:2010:0916JUD000041203, 26 punktas.

¹⁸ 2016 m. balandžio 26 d. EŽTT sprendimo *İzzettin Doğan ir kiti prieš Turkiją*, CE:ECHR:2016:0426JUD006264910, 110 ir 121 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija.

prašymą įtraukti Žaliakalnio romuvą į žinyną. Prašymas buvo patenkintas ir Žaliakalnio romuvos duomenys atsirado tarp kitų Romuvos bendriją sudarančių bendruomenių. Po metų, pastebėjau, kad Žaliakalnio romuvos duomenys iš žinyno dingo¹⁹. 2017-tų metų birželio 1-ą dieną išsiunčiau Donatui Glodeniui prašymą duomenis atstatyti. Donatas Glodenis prašymą tenkino ir duomenys, po kurio laiko, buvo atstatyti. Praėjus dar kažkiek laiko, pastebėjau, kad Žaliakalnio romuva žinyne yra išbraukta iš Romuvos bendriją sudarančių bendruomenių sąrašo ir perkelta į Romuvos bendrijai nepriklausančių bendruomenių sąrašą. Paprašiau Donato Glodeno pataisyti duomenis. Prašymas nebuvo patenkintas, aiškinant, kad žinyne duomenis apie bendriją teikia bendrijos vadovybė. Tuo metu atidžiau pažvelgiau į žinyną ir suvokiau, kad jis klaidina visuomenę. Todėl 2018 metų gegužės 10-tą dieną Teisingumo ministerijai išsiunčiau prašymą sukurti naują „Lietuvių“ skyrių žinyne ir jį patalpinti Žaliakalnio romuvą. Susirašinėjimas vyksta beveik metus, tačiau prašymas nėra tenkinamas. Teisingumo ministerijos atsakymuose buvo išdėstyta ne viena priežastis, verčianti juos netenkinti mano prašymo. Į visus Teisingumo ministerijai kilusius klausimus ir abejones buvo atsakyta remiantis teisės bei mokslo duomenimis. Žemiau pateikiu lentelę su svarbiausiais Teisingumo ministerijos darbuotojams kilusiais klausimais:

Teiginys	TM atsakymai, kuriose teiginys kartojamas	Mokslškai pagrindė	Ar teiginys leidžia netenkinti ŽR prašymo	Mokslinis klaidingo pagrindimo pavadinimas / Pastabos
1. Per mažai lietuvių užsiimančių lietuviška dvasine raiška.	(8.3.44) 7R-3710 (8.3.44) 7R-4599 (8.3.44) 7R-6688	Statistika	Ne	<i>Argument from fallacy / Sąvokas apibrėžia ne statistika o turinys, o ir pateiktos statistikos duomenys kelia klausimų</i>
2. Vykdamat prašymą būtų pažeistas TM nuostatų 8.15 punktas.	(8.3.44) 7R-3710 (8.3.44) 7R-4599	Nepateikta nei viena mokslinė studija, kuri vertintų Žaliakalnio romuvos skleidžiamas žinias apie Dievą.	Ne	TM nuostatos negali prieštarauti Lietuvos Respublikos įstatymams, Konstitucijai ir kitiems tarptautiniams Lietuvos Respublikos įsipareigojimams
3. Teisingumo ministerija yra atvira klasifikacijos tobulinimui.	(8.3.44) 7R-3710 (8.3.44) 7R-4599	-	Ne	Siūlymas rinktis kitą skyriaus pavadinimą vertintinas kaip netiesioginis vertimas pasirinkti kitą sprendimą, taip galimai pakeičiant ir ŽR skleidžiamą žinią
4. Pažeis neutralumo principą	(8.3.44) 7R-4599	-	Ne	<i>False attribution; Correlative conjunctions / Prašymuose (pavyzdžiui, ŽR 2018-10-21 prašyme</i>

¹⁹ Per porą bendradarbiavimo su Romuva metų suvokiau, kad Romuvos vadovybės pagrindinis tikslas yra ne aiškinti ir skleisti senąją protėvių pasaulėžiūrą, o politinėmis ir administracinėmis priemonėmis sukurti aukščiausią dvasinę instituciją, kurios klausytų visi kiti panašūs judėjimai. Tai nebūtų blogai, jei Romuvos valdžia turėtų gilų lietuvių dvasinės raiškos suvokimą. Deja, tokio suvokimo ji nerodo. Bandydamas keisti padėtį Romuvoje vieną dieną susilaukiau šmeižikiškų kaltinimų ir pažeidžiant pačios Romuvos statutą buvau išbrauktas iš bendrijos sąrašų. Panašaus likimo susilaukė ne vienas vaidila. Kadangi į Romuvą papuoliau įvykdęs visus jų, bei jų statuto reikalavimus, o išbrauktas iš Romuvos sąrašų buvau pažeidžiant Romuvos statutą, tai ir po šiai dienai laikau save Romuvos dalimi.

				2-ame skyriuje) buvo parodyta, kad atvirkščiai, Teisingumo ministerijai nesukuriant atitinkamo skyriaus yra pažeidžiamas neutralumas
5. „Lietuvių“ skyriaus žinyne reikia tik Žaliakalnio romuvai	(8.3.44) 7R-4599	-	Ne	<i>False dilemma</i> / ŽR 2018-08-14 prašyme nurodyta ir daugiau bendruomenių, norinčių kad skyrius būtų sukurtas. Be to, pagal religijos laisvę garantuojančius įstatymus, net ir vienai Žaliakalnio romuvai tokia galimybė turi būti suteikta
6. TM žodį „pagonys“ vartoja neįžeidžiančiai	(8.3.44) 7R-6688 (8.3.44.)-7R-1621	Modern Paganism in World Cultures, red. Michael F. Strimbska. Santa Barbara: ABC Clio, 2005, p. 1-13	Ne	<i>False dilemma</i> / ŽR atliko apklausą ir nustatė, kad tarp mokslininkų naudojama žodžio „pagonys“ prasmė yra nevienareikšmiška, o visuomenėje tebeplatinamas neigiamas požiūris į pagonis. Tą pačią neigiamą žodžio „pagonys“ reikšmę pažymi ir TM duotas mokslinis šaltinis.
7. Neturi duomenų, kad ŽR yra ikirikriščioniškos religijos tąsa	(8.3.44) 7R-6688	-	Ne	<i>Affirming a disjunct</i> / ŽR 2018-08-14 prašyme 7-tame skyriuje šis klausimas buvo aptartas detaliau. Be to TM nepateikė jokių duomenų pagrindžiančių jų abejones.
8. Neturi duomenų, kad ŽR yra glaudžiau susijusi su lietuvių dvasine raiška nei kitos religijos	(8.3.44) 7R-6688	-	Ne	Išsamiai atsakyta ŽR 2018-10-21 prašymo 1-ame skyriuje
9. Žinyno duomenys neprilyginami teisės aktams, todėl Konstitucija nepažeidžiama	(8.3.44) 7R-6688	-	Ne	<i>Correlative conjunctions</i> / Vadovaujantis tokia pačia logika tampa nebeaiškus TM atsisakymas kurti žinyne „Lietuvių“ skyrių, grindžiant 4-tu lentelės

				teiginiu, kad taip bus pažeistas neutralumas kitų religijų atžvilgiu. Vadinasi, pagal TM, žinyno duomenys vienu atveju turi teises pasekmes, o kitu atveju tokių pasekmių neturi.
10. Atsakymai jau pateikti	(8.3.44) 7R-6688 (8.3.44.)-7R-7496 (8.3.44.)-7R-8343 (8.3.44.)-7R-1621	-	Ne	<i>Proof by repeated assertion</i> / TM nepateikė nei vieno pilnai pagrįsto atsakymo, o j kai kuriuos klausimus vengia atsakyti.

Lentelėje galima greitai pamatyti, kad Teisingumo ministerijos atsakymuose nebuvo nurodyta nei vienos pakankamos priežasties netenkinti Žaliakalnio romuvos prašymo. Žaliakalnio romuva savo prašymuose parodė, kad Teisingumo ministerijos išvardinti teisiniai dokumentai negali riboti Žaliakalnio romuvos galimybių skleisti teisingų žinių apie savo veiklą, o atsisakydama tenkinti Žaliakalnio romuvos prašymą Teisingumo ministerija pažeidžia tiek Lietuvos Respublikos įstatymus, tiek Lietuvos Respublikos Konstituciją.

Teisingumo ministerija taip ir nesugebėjo aiškiai išaiškinti, kodėl ji mananti, kad Konstitucijos bei kitų teisės aktų ji nepažeidžia ir jau pusmetis atsakymai j mano prašymus primena greičiau išsisukinėjimą, nei normalų valstybinės įstaigos atsakymą.

Maža to, sykį iš Donato Glodenio išsprūdo žodžiai: „*Manau mes tiesiog išimsime žinyną iš interneto*“. Kadangi šie žodžiai išsprūdo šnekant apie ruošiamą mano naują prašymą, ir žinynas iš interneto dingo būtent nusiuntus tą prašymą, darau prielaidą, kad taip tiesiog siekiama nutraukti ginčą²⁰.

Paskambinus Donatui Glodeniui ir paklausus, kodėl interneto svetainėje neliko žinyno, Donatas Glodenis pasakė, kad pertvarkoma Teisingumo ministerijos internetinė svetainė ir žinynas, jei ir bus atkuriamas, tai Žaliakalnio romuva nebus įtraukta į žinyną. Kai pasakiau, kad tai nėra teisinga ir yra šališka, tuomet Donatas Glodenis tarė, kad jei ir įtrauks Žaliakalnio romuvą, tai tikrai neįrašys kas jai vadovauja ir kitų duomenų. Paklausus kodėl, buvo paaiškinta, kad duomenys per dažnai kaitaliojasi.

Žaliakalnio romuvos duomenys iš esmės liko nepakitę per pastaruosius 5 metus. Atvirkščiai – kovojau, kad Teisingumo ministerija savavališkai nekaitaliotų ir netrintų duomenų. Romuva, dėl kurios galimai ir buvo kaitaliojami duomenys, liko Teisingumo ministerijos tinklapyje, o kitos lietuviška dvasine raiška užsiimančios bendruomenės šiuo metu yra ištrintos. Ištrinta net ir 25 metus juridinį statusą turinti Šatrijos romuva. Pastarosios vadovas mirė prieš beveik du metus. Paskaičius gaunasi, kad per 23 metus Teisingumo ministerijai būtų tekę padaryti tik vieną pakeitimą – įrašyti naujojo vadovo vardą ir pavardę. Negi ir tai yra per dažnas duomenų keitimas? Tuo tarpu Romuvos duomenis galima ir po šiai dienai rasti tinklapyje. Tai leidžia daryti prielaidą, kad valstybė, ar tam tikri valstybės tarnautojai, nurodydami priežasčių, palaiko ir išskiria Romuvą iš kitų bendruomenių. Toks išskyrimas, pasak Donato Glodenio, vykdomas dėl to, kad Romuva yra bendrija, o mes tik bendruomenės. Tačiau, kiek man žinoma, įstatymuose nenumatyta galimybė religinėms bendrijoms suteikti didesnes sklaidos galimybes nei religinėms bendruomenėms, kurių neatstovauja religinė bendrija.

²⁰ Interneto technologijas šiek tiek išmanau. Gal todėl man šiek tiek keistai skamba Donato Glodenio paaiškinimas, kad atnaujinant interneto tinklapį užstrigo keletos paprastų HTML bylų perkėlimas.

Teisingumo ministerija, tiek ankstesniais, tiek paskutiniu metu veiksmu, ištrindama Žaliakalnio romuvą ir kitas lietuviška dvasine veikla užsiimančias bendruomenes ir palikdama tik Romuvos bendriją galimai prisideda prie Romuvos siekio apjungti visas lietuvių dvasinę raišką puoselėjančias bendruomenes į vieną junginį.

Tuo tarpu, EŽTT apžvalgoje 2-o skyriaus 38 dalyje nurodoma, kad

Valstybės veiksmai, kuriais vienas suskilusios bendruomenės lyderis yra palaikomas, arba veiksmai, kuriais siekiama religinę bendruomenę suvienyti po viena bendra vadovybe prieš jos pačios pageidavimus yra kišimasis į religijos laisvės sferą. Demokratinėje visuomenėje Valstybė neturi imtis veiksmų siekdama užtikrinti, kad religinei bendruomenei vadovautų viena bendra vadovybė. Todėl valdžios institucijų veiksmais tokiomis aplinkybėmis turėtų būti siekiama užtikrinti, kad besivaržančios grupės viena kitą toleruotų, o ne pašalinti įtampą panaikinant pliuralizmą

Turint omeny, kad Romuvos veiklos apimtys yra gerokai mažesnės už Žaliakalnio romuvos ir Šatrijos romuvos atliekamas veiklas, darosi keistas tokio judėjimo išskyrimas.

Taip pat, įrašų žinyne kaitaliojimas ir pačio žinyno naikinimas galimai prieštarauja Teisingumo ministerijos nuostatų 8.15 skyrių, kuriame sakoma, kad Teisingumo ministerija:

kaupia informaciją apie dvasinių, ezoterinių ir religinių grupių veiklą Lietuvoje, informuoja visuomenę apie Lietuvoje įsikūrusias naujas religines grupes, dalyvauja įgyvendinant visuomenės švietimo dvasinių, ezoterinių ir religinių grupių klausimais projektus, bendradarbiauja su šioje srityje dirbančiais asmenimis;

Pakeisdama arba ištrindama Žaliakalnio romuvos, Šatrijos romuvos ir kitų lietuviška dvasine raiška užsiimančių bendruomenių įrašus, Teisingumo ministerija pažeidžia savo nuostatų 8.15 skyrių.

Prašau šią padėtį ištaisyti ir kuo greičiau gražinti žinyno įrašus apie kitas ištrintas religines bendruomenes tokioje pačioje apimtyje kaip pateikiate apie likusias religines bendruomenes ar bendrijas.

Taip pat, prašau, gražinant įrašus apie Žaliakalnio romuvą, ją patalpinti į „Lietuvių“ skyrių.

Dėl pilnų duomenų nepateikimo Teisingumo ministerijos kanclerei Linai Lukoševičiūtei

2019 m. gegužės 3 dieną dėl ruošiamo dokumento, kurį skaitote, susitikau su Teisingumo ministerijos kanclere Lina Lukoševičiūte. Iš pokalbio sužinojau, kad kanclerės turimas paskutinis Žaliakalnio romuvai skirtas Teisingumo ministerijos atsakymas yra datuotas 2018 metų liepos 11 diena. Norėčiau gauti atsakymą ar teisingai suprantu, kad kanclerė nebuvo supažindinta su paskiau sekusiais dar keturiais mano laiškais ir keturiais Teisingumo ministerijos atsakymais?

Šiame dokumente išdėstytų prašymų sąrašas

Kadangi laiškas yra pakankamai ilgas, leiskite pakartoti klausimus, į kuriuos šiuo raštu maloniai prašau Jus atsakyti ir veiksmus, kuriuos maloniai prašau atlikti:

1. Prašau nebekartoti jau atsakytų minčių, tokių kaip neva neįžeidžiančio žodžio „pagonys“ vartojimo ir nustoti apie Žaliakalnio romuvos dvasinės raiškos ypatumus spręsti iš trečiųjų asmenų ar nesusijusių šaltinių.
2. Prašau neversti Žaliakalnio romuvos vartoti žodžio „religija“ ten, kur šis žodis gali žmonėms perteikti neteisingą žinią apie Žaliakalnio romuvos skleidžiamą pasaulėvoką.

3. Prašau Teisingumo ministerijos atsakyti kodėl, atsisakydama savo žinyne sukurti „Lietuvių“ skyrių, Teisingumo ministerija neatsižvelgia į tokio mūsų raiškos įvardinimo tęstinumą, aprašytą 2018 m. rugpjūčio 14 dienos prašymo 7-tame skyriuje.
4. Prašau nurodyti tuos mokslininkus ir jų darbus, kurie įvertino kokia yra Žaliakalnio romuvos skleidžiama pasaulėžiūra ir pasaulėvoka. Kurie moksliniai darbai aptarė Žaliakalnio romuvos minties apie Dievą sklaidą? Jei tokių darbų nėra, tai gal Teisingumo ministerija gali nurodyti mokslininkus ir jų darbus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai lygina Žaliakalnio romuvą su kitais religiniais dariniais? Prašau pavardinti tuos mokslinius darbus, kuriais, jūs sakote, remiatės savo atsakymuose.
5. Prašau atsakyti, ar Žaliakalnio romuvos skleidžiamos žinios gali kenkti visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, žmonių sveikatai ir/ar dorovei, ar kitoms pagrindinėms asmens teisėms ir/ar laisvėms. Jei atsakymas teigiamas, tai prašome atsakymą pagrįsti.
6. Prašau išvardinti visus asmenis, įtrauktus į Teisingumo ministerijos sprendimų priėmimą dėl Žaliakalnio romuvos prašymų. Taip pat, būsiu dėkingas, jei nurodysite jų išsilavinimo lygį religijotyros, mitologijos ir etnologijos srityse. Taip pat, būtų įdomu sužinoti kokią religiją šie asmenys išpažįsta.
7. Kodėl Teisingumo ministerijos kanclerė Lina Lukoševičiūtė, iki susitikimo 2019 gegužės 3-ią dieną su manimi, buvo supažindinta tik su nežymia susirašinėjimo tarp Žaliakalnio romuvos ir Teisingumo ministerijos dalimi?
8. Prašau gražinti Žaliakalnio romuvos duomenis į žinyną įtraukiant Žaliakalnio romuvą į „Lietuvių“ skyrių²¹.
9. Prašau duomenis apie Žaliakalnio romuvą teikti ne mažesnėje apimtyje nei kitos religinės bendruomenės ar bendrijos

Pagarbiai,
Kęstutis Račkaitis
Žaliakalnio romuvos vaidila

²¹ Už Šatrijos romuvą ir kitas ištrintas bendruomenes prašyti negaliu, bet, manau, būtų teisinga ir jų įrašus atstatyti.